

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Völgyesi Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Sípos Béla ügyvéd által képviselt I. rendű és a dr. Fekete László ügyvéd által képviselt II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Somogy Megyei Bíróság előtt 21.P.20.068/2010. számon megindított és a Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.403/2010/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az I.r. alperes által 27. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 36.000 (Harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet - részben pontosítva az elsőfokú bíróság ítéletét - megállapította, hogy az I.r. alperes a II.r. alperes által üzemeltetett .. weboldalon 2009. december 26. napján megjelent „Sietősen adta fel az utolsó kenetet a pap a kórházban” című cikkben foglalt azzal a kijelentéssel, hogy a felperesnek 2009. december 18. napján a Siófoki Kórházban a betegek kenete szentségének feladásakor a parókia bevételei voltak a fontosak, illetve a felperest csak a fizetős hívó érdekli, az alperesek megsértették a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Az alpereseket a jogsértés abbahagyására kötelezte és a további

jogsértéstől eltiltotta. Kötelezte a II.r. alperest, hogy az I.r. alperes 50 %-os költségviselésével az általa üzemeltetett .. weboldalon az ítélet rendelkező részének a jóhírnév sérelmével kapcsolatos rendelkező részét tegye közzé és az alperesek fejezzék ki elnézésüket a felperes személyhez fűződő jogának megsértése miatt. Megállapította továbbá, hogy az I.r. alperes a .. Püspökségnek és a .. rektorának 2009. december 23. napján megküldött levelében foglalt azzal a véleménnyel, hogy „Jobban járt volna a világ, ha Ön nem fejlődik felnőtt emberré”, megsértette a felperesnek a becsülethez és az emberi méltósághoz kapcsolódó személyhez fűződő jogát. Kötelezte az I.r. alperest, hogy az ítélet rendelkező részét zárt levélben küldje meg a .. Püspökségnek és a .. rektorának, valamint fejezze ki elnézését a felperes személyhez fűződő jogának megsértése miatt. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és rendelkezett az első- és másodfokú perköltség, valamint le nem rótt illeték viseléséről.

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes - .. város plébánosa - 2009. december 18-án a siófoki kórházban a betegek kenetének szentségét adta fel egyházközsége egyik tagjának. Távozása előtt megkérte a kórteremben tartózkodó és az I.r. alperessel beszélgetést folytató főorvost, hogy a beteg leányát az utolsó kenet feladásának megtörténtéről tájékoztassa. Az I.r. alperes 2009. december 23-án a felperes papi tevékenységét bíráló levelet juttatott el a .. Püspökséghez és a .. a rektorához, kérve annak a felperes részére történő továbbítását. Az I.r. alperes levele - kisebb változtatásokkal - 2009. december 26-án a II.r. alperes által üzemeltetett, a .. internetes oldalon elérhető .. Online elektronikus újságban „Sietősen adta fel az utolsó kenetet a kórházban a pap” címmel került közlésre. Az említett személyeknek megküldött és a közzétett levél egyaránt tartalmazta, hogy a felperes a kórterembe köszönés nélkül vonult be, az imákat fásultan, lélektelenül, rutinból kántálta, az I.r. alperes és a kórteremben tartózkodó főorvos beszélgetését félbeszakítva tolmácsolta azt a kérését, hogy a főorvos feltétlenül mondja meg a beteg lányának: itt járt a zamárdi plébános és feladta az utolsó kenetet. A levél tartalmazta továbbá: „Megértem, a parókia bevételei szempontjából fontos, hogy Panni néni lánya meghálálja a fáradozását, de ugyanilyen fontos lenne a tiszteletet megadni embertársainak. Az Ön távozása után a betegek összenéztek, az apám mellett fekvő bácsi keresztet vetett és megjegyezte, hogy Önt csak a fizetős hívő érdekli”. Az említett személyeknek megküldött levél - a kórteremben fekvő beteg közlését ismertetve - ezt követően úgy folytatódott, hogy „és jobban járt volna a világ, ha Ön nem fejlődik felnőtt emberré, bár ezt nem egészen ezekkel a szavakkal mondta”.

A felperes a fent ismertetett levélben kifogásolt közlések miatt, személyhez fűződő joga megsértésnek megállapítása és

jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt terjesztett elő keresetet. Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I.r. alperes védekezése szerint az eseményeket a valóságnak megfelelően ismertette, az annak alapján megfogalmazott véleményt a közszereplő felperes köteles eltérni.

A másodfokú bíróság az alperes védekezésére tekintettel - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - megállapította, hogy a felperes a per tárgyát képező egyházi tevékenység ellátása során nem közszereplőként járt el. A betegek kenete szentségének feladása a beteg és hozzátartozói, illetőleg a kenetet feladó pap közötti bizalmas, a nyilvánosságot nélkülöző kapcsolat - és nem közéleti szereplés - keretében történik, amely a törvény által védett intim magánszférába tartozik. Így e tevékenység esetében közszereplés nem valósul meg. Az alperes téves álláspontjával szemben a betegszoba semmilyen értelemben nem tekinthető nyilvános helynek, akkor sem, ha a betegek külső személyek által látogathatók. A nem vitás tényállás szerint a felperes arra kérte a kórteremben tartózkodó főorvost, hogy a beteg hozzátartozóját értesítse a betegek kenete szentségének feladásáról, valamint a kórterem elhagyását megelőzően a többi beteghez a felperes nem ment oda, nem ajánlotta fel a közös imádságot és a lelki gondozást. Az I.r. alperes által sérelmezett magatartás indoka a külső szemlélő, így az I.r. alperes előtt sem volt ismert. Személyes meghallgatása során a felperes ésszerű és az általános élettapasztalat szerint is elfogadható magyarázatát adta ugyanakkor annak, hogy a beteg hozzátartozójának megnyugtatóként kérte a főorvos segítségét, míg a közös imádságot részben időhiány miatt, részben azért mellőzte, mert a többi beteg világnézeti irányultságáról, felekezeti hovatartozásáról nem volt ismerete. Az I.r. alperest a felperes indokaitól függetlenül megillette az a jog, hogy eljárásával kapcsolatosan nemtetszését, kritikai észrevételeit megfogalmazza. A való tényekből általa levont, illetve továbbadott az a következtetés azonban, hogy a felperes magatartását a beteg hozzátartozójától várható adomány motiválta, vagyis számára a betegek kenete feladásakor a parókia bevételei voltak a fontosak, illetve őt csak a fizetős hívő érdekelte - pusztán azon az alapon, hogy az egyház folytat adománygyűjtő tevékenységet-, önkényes, megalapozatlan és alkalmas a valóság hamis színben való feltüntetésére, a felperes papi tevékenységének téves megítélésére. Ezért e kijelentéssel az alperesek a Ptk. 78. § (2) bekezdése alapján megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az I.r. alperes ezen felül az érintett személyeknek megküldött levelében - függetlenül attól, hogy saját véleményét közölte vagy a kórteremben tartózkodó más beteg véleményét adta tovább - annak közlésével, hogy „jobban járt volna a világ, ha Ön nem fejlődik felnőtt emberré...” súlyosan megsértette a felperes Ptk. 76. §-ában védett becsülethez és emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát. Ezért a jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést

megállapította és a c) pont szerint kötelezte az alpereseket elégtétel adására.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, az I.r. alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, tartalmilag annak hatályon kívül helyezése és a kereset teljes elutasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a kórteremben a lelkeszi tevékenységet nyilvánosan végző felperes e tevékenységével összefüggésben nem minősül közszereplőnek. A valóságnak megfelelően leírt eseményből levont következtetése önkényesnek nem tekinthető. A levél azon kitétele pedig, mely szerint „jobban járt volna a világ, ha Ön nem fejlődik felnőtt emberré”, egy írói parafrázis. Az ehhez fűzött, „bár ezt nem egészen ezekkel a szavakkal mondta” közlés utal arra, hogy „valamilyen súlyos, politikailag nem korrekt kifejezést, káromkodást alakítunk át sokkal szalonképesebbé”, amely a nyelvi (fanyar) humor kategóriájába tartozik. A satíra, mint elfogadott irodalmi eszköz nem jogsértő.

A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A jogerős ítéletnek a II.r. alperes tekintetében a jogsértést megállapító, valamint az egyéb objektív jogkövetkezményeket alkalmazó rendelkezése felülvizsgálattal nem volt támadott.

Az I.r. alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 78. § (1) bekezdés értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a jóhírnév sérelmét általában a valótlan és a közfelfogás szerint sértő tény állítása, híresztelése, hamis színben való feltüntetése, a becsület sérelmét pedig a tényektől függetlenül, önkényesen alkotott, a más személyét kifejezés módjában is indokolatlanul bántó (becsmérlő, megalázó) vélemény okozza.

Önmagában a közlési forma által azonban még nem válik az érintett személyt emberi mivoltában megalázó, indokolatlanul bántó, sértő tartalmú vélemény jogszerűvé.

Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes a per tárgyát képező egyházi tevékenység ellátása során nem közszereplőként járt el. Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra is, hogy a lelkeszi hivatás gyakorlása során a betegek kenete szentségének feladása, függetlenül attól, hogy ezt a tevékenységet a felperes a perbeli esetben többágyas kórházi betegszobában végezte, nem a nyilvánosságra tartozó, a beteg és a lelkesz közötti bizalmas kapcsolat keretében történik, így e tevékenységgel összefüggésben közszereplés nem valósul meg. Ezért nem fogadható el az I.r. alperesnek az az érvelése, hogy a felperes, mint közszereplő a közéleti tevékenységével kapcsolatban megfogalmazott élesebb hangvételű bírálatot, kritikát is köteles eltűrni.

Tévesen hivatkozott arra is az I.r. alperes, hogy a valóságnak megfelelően leírt eseményekből kialakított véleménye nem jogsértő. A személyiségvédelmet a következtetés, kedvezőtlen értékítélet vagy vélemény, amennyiben az a való tényekből szükségképpen vagy okszerűen következik, általában nem alapozza meg. Az adott esetben, amint azt a jogerős ítélet is helytállóan megállapította, a felperes - I.r. alperes által észlelt - magatartásának motivációját, indítékát kifejező vélemény, az, hogy a felperes számára csak a parókia bevételei voltak a fontosak, illetve a felperest csak a fizetős hívő érdekli, a tényekből egyértelműen nem következik, önkényesen alkotott, ezért a valóság hamis színben való feltüntetése alkalmas. A felperesnek valótlanul tulajdonított szándék feltételezése sértő is, mert a felperest úgy tünteti fel, mint aki a lelkeszi hivatást ahhoz méltatlanul, nem az elvárásoknak megfelelően gyakorolja. Ezért Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdései alapján sérti a felperes jóhírnevét.

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet a nevezett egyházi személyeknek elküldött levélben sérelmezett vélemény jogsértő voltát. Függetlenül attól, hogy a perbeli írásmű irodalmi alkotásnak minősül-e, téves az I.r. alperesnek az a felülvizsgálati álláspontja, hogy az írói parafrázis, illetve a nyelvi humor megengedett irodalmi eszközeivel történő gondolatközlés nem lehet jogsértő. A jogsértés módja és eszköze alapján sem mentesülhet ugyanis senki a jogkövetkezmények alól. A társadalomban kialakult kulturált érintkezési mód követelményeinek megfelelő kifejezésekkel megfogalmazott vélemény is sértheti az érintett személy becsületét és emberi méltóságát, ha annak tartalma indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó. Az a közlés, mely szerint „jobban járt volna a világ, ha Ön nem fejlődik felnött emberré”, tartalma szerint a felperes életben maradásának, létének nem kívánatos voltát fejezi

ki. Ez a vélemény - kifejezésmódjától függetlenül - az embert a legalapvetőbb méltóságában, súlyosan sérti (Ptk. 76. §).

Mindezek alapján jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet a jogsértést és alkalmazta az egyéb objektív jogkövetkezményeket. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a pervesztes I.r. alperest a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte a felperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a pervesztes I.r. alperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2011. június 15.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő